

SZERETET

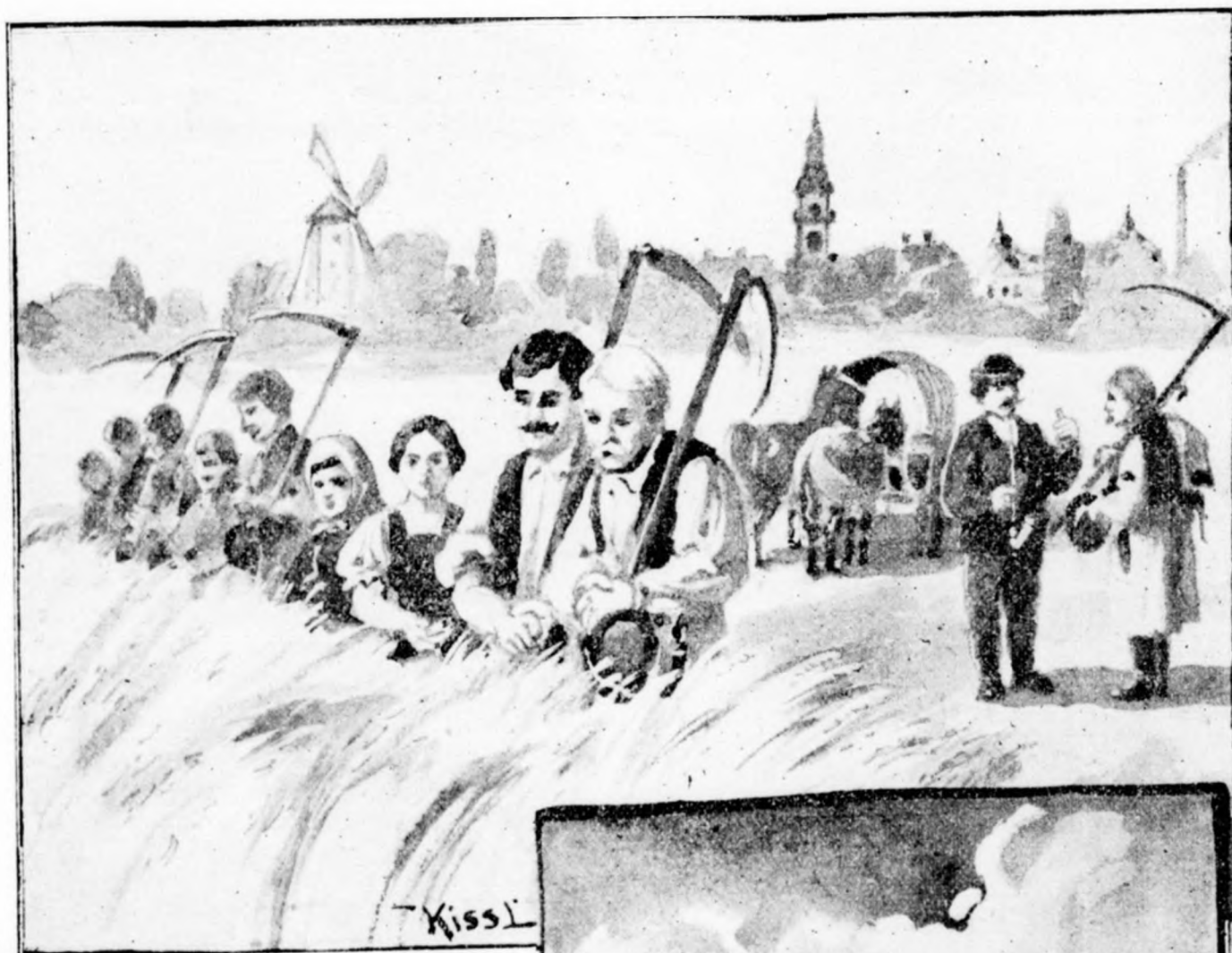
Havonként megjelenő társadalmi és vallási képes folyóirat,
melyben mindenekelőtt a kisujzállási reformált egyház híveihez, de más
hitfelekezethez tartozó s más helyeken lakozó embertestvéreikhez is szólnak:

TÖRÖK IMRE és NAGY ISTVÁN kisujzállási ref. lelkipásztorok.

II. évfolyam. 7-ik szám.

JULIUS hónapra.

1907. év.

A régi és mostani aratás.

E kettős gondolatot fejezi ki a kép, melyet lapunk első oldalára festettünk. A kép felső része megmutatja, hogy arattak régen; az alsó azt, hogy aratnak (sok helyen) most.

Olyan megható, olyan

szép az a felső. De kár, hogy régen volt! De kár, hogy örökre elmúlt! Mert én azt hiszem: örökre elmúlt, soha se jó többet vissza.

Mindjárt a város alatt kezdődnek az arany kalászszal megrakott táblák. Ott áll egynek a szélén az arató sereg. Közökben az arató szerszámok. De nem vágja bele kaszáját az arató férfi azonnal, amint a vetés szélén megállnak. Hanem öregje, ifja, férfia és nő sorakoznak szépen egymás mellé hosszú sorban. Leveszi kalapját a férfi ember, összekulcsolt kezébe fogja; gyönyörű piros szemekkel nehéz fejét meghajtja a buza kalász, lehajtott fejjel áll a vetés szélén némán az arató sereg. Egy két imádságos sóhaj; egy-két hálaadó szó halkán elrebegve; elég az, megéri azt a jó Isten és kedvesen veszi; azután suhan a kasza, omlik a földre, dől sűrű rendben egymásra a levágott kalász, emelkednek a keresztek, szaporodnak gyorsan a letarolt mezőn; és az arató nép, munkás és gazda vidámak, megelégedettek.

»Hogy soha se volt ez így!« — azt mondjátok!? Hát aki nem hiszi, menjen el becsületes öreg Pápay István uramhoz, vagy várja meg, mikor a templomból kijön, mert minden reggel jár oda, elmondja az a hitetlennek, hogy nem azt az istenes nagy munkát, az aratást, de még a nád-vágást télen, csikorgó hidegben is énekléssel kísérve végezte. Mikor a kisujszállási határtól a dévaványai határig csupa nádas volt, ő mint fiatal ember vágta a nádat és énekelt. Még a dévaványaiak is odajöttek a hallgatására, és ű kigyelme még éjjel a jégre terített bundára fekve is énekelte a csillagos égből örökös Isten-

nek, hogy »Diesér téged teljes szívem« (138. Zs.) meg »A nagy Isten magas menyekből« (33-ik Zs. 7. v.) ő tőle magától tudom én ezt. Aztán ahol laktam én még ez előtt 6 esztendővel, ott még akkor is szokás volt, hogy az arató nép levette kalapját a föld szélén, imádkozott és úgy indult aratni.

Hát aztán nem szebb, nem jobb-e ez így, mint úgy ahogy a kép alsó része ábrázolja!? Ahol az aratók a mezőn az érett buzavetések learatását a szerződés ellenére, amelyet saját kezökkel irtak alá, megtagadják; képesek volnának ott hagyni az érett buzát, hogy kiperegjen, semmivé legyen, — azért, mert a szép vetést, a gazdag áldást megirigyelték a gazdától és azt mondják: »Ha nekem nincs, ne legyen annak a gazdának sem!« — Aztán jönnek a törvény, a rend emberei. A neki busult, keserű lelkű aratók kaszára kapnak, nem buzát, embert akarnak vágni; ökölbe szorított kezekkel szembe fordulnak a fegyveres emberekkel; mert a testi indulat, a vad harag elvette az eszöket; egy-két lépés még! és az Isten-áldotta földet embervér fogja áztatni. — Netalán az utolsón meggondolkoznak!?

Hejh ha az ember nem az izgató, a lázító iratokat, ujságokat olvasná, hanem a bibliát, mint régen, ott találna olyat, ami lecsendesitené, magához térítené a helyes utra vezérelné a szegényt is, a gazdagot is. — Mert azt írja p. o. a Példabeszédek könyve 22. r. 2-ik vers: »A gazdag és szegény összetalálkoznak, mind a kettőt pedig az Ur szerzi.«

Azt tanítja ez a mondás a gazdagnak, hogy neki is szüksége van a

szegényre; becsülje meg hát! De a szegény sem lehet el a gazdag nélkül; tehát ne agyarkodják ellene!

Olyan esemény, amelyet a kép alsó része mutat, nálunk nem történt. Dicséret érte a nép higgadt józan eszének!

De hogy teljes békeség egyetértés nálunk sincs a szegény és gazdag közt, az bizonyos és sajnálatos dolog. De azért nincs meg ez, mert viszont olyan aratás sincs ma már nálunk, mint a melyet a kép felső része tár elibünk. Ez aztán a megsiratni való szomorú dolog.

N. I.

Levél a hegyek közül kisujszállási testvéreimhez.

Szeretett Atyámfiai! Bizony megvallom, mint testvér megvallja bizalommal az ő testvérei előtt, hogy a nagy munkában, melyet nem »muszály«-ból, hanem lelkem indításából tiközöttetek a legközvetlenebb lelkipásztori tisztén kívül is vállaimra vettem, kissé megfáradtam; s ezért míg a földmives télen pihen, én egy pár heti nyári pihenést engedtem meg magamnak.

Higyjétek meg, Szeretteim! a szellemi munka nehezebb a testi munkánál. A szellemi munka tán mindennap egy-egy idegszálát szakítja ketté az embernek; arcát halványra festi, az embert idő előtt megöregíti, sirba viszi. A testi munka edzi az izmot, az ember karjait, vállát megerősíti, az arcot az élet piros színével színezi úgy, hogy a szellemi munkában elernyedtt meggörbedtt ember szinte csodálkozva s irigyléssel tekint a testi munka edzett, egészséges, piros-pozsgás emberére.

Pihenni most ide jöttem családommal együtt a Királyhágó tövéhez, a Körös vize partjára, holottan boldog szívvél s nem annyira keresztvizzel, mint inkább örömkönyeimmel kereszteltem meg testvérem gyermekét, kinek házában lakozunk is távol a várostól, egy kis oláh falu közelében.

Az óriási hegyek, mikor a felhő ormaikra leszáll, úgy tetszik nékem — s úgy is van — mintha oltárai lennének a teremtő nagy Istennek, ki fundamentomaikat megveté. A Körös vize bezug szobáimig, bükkerdők sohajtását hallgatom: zugásukkal sohajjukkal dicsérik ezek a felséges Urat, kinek csodálatos kezét leborulva ismerem meg s csodálom a vizpart legutolsó kicsi kövecsén s az erdőszéli páfránylevelek remek alkatán. Óh nagy az Isten! Templom itt nincs, hiszen falu sincs, csak egy pár házból álló telep a tartózkodásunk helye. 4—5 kilométernyire innen van egy ütött-kopott oláh templom. Ütött-kopott kívül — a pap is a négy elemi iskolát ha elvégezte s tán utána tett egy gimnáziumi osztályt (Ennyit minálunk István harangozó is tanult!) s mit látunk mégis? — az oláh nép vallásos, ezek közt egy sincsen vallástalan. Óh pedig vallásuk is milyen! Tele babonával, emberi találmánnyal, homálylyal, zürzavarral; — s mégis ragaszkodnak hozzá együgyü lelkük teljes erejével. S a mi vallásunk, tiszta mint az ő forrásvizök, mely a sziklából gyöngytisztasággal előcsörgedez, s mégis! mégis! — óh ne beszéljünk erről: szívem elszorul.

Voltam egy református eklézsiában is azóta, vágytam látni ódon templomát, mely 1483-ban Mátyás király idejében épült. Szép öreg templom; a faltövénel 8 szekérenyi embercsont van eltemetve. Templomban volt a gyülekezet épen — meg ne rémüljétek, nem mostani, hanem több mint százéves dolgot beszélek a Hóra—Kloska féle oláh

lázadás idejéből — az oláhok rárontottak az Isten házából kisereglő református népre s a fegyvertelen népet lekaszaboltták. Az ő csontjaik pihennek a templomfala árnyékában. Meg találtam kérdezni az ősz lelkipásztortól: Hát most megtelik-e ugye hivekkel az Ur háza, mint egykor.»

»Jobb népet nem ismerek hiveimnél — mondá az ősz pap — de nemcsak én mondom ezt, így tartják mások is! Mindennap reggel s délután is, templomozunk. Reggel fél 5 órakor harangoznak templomra s a munkás előbb ide jön be, aztán megy munkára. 47 éve, hogy lelkészkedem, akkor már-már eloláhosodott öltözetében szokásaiban a nép, — erkölcsében is durva volt, az utcán nem köszönt öregeknek, előljáróinak, mulatsága rendetlen, féktelen volt, de Isten segítségével visszahoztam őket a jó utra.« — Így beszélt a tisztes öreg lelkész, az utcára kiléptünk e templomból, melyet a hivek buzgó szerelme, nagy sokasága szentel meg naponként, — egymást érte a köszönés, beszélgetésünket is alig folytathattuk, a három négyéves gyermek is köszönt, tisztelettel nézett, kalapját levéve papjára, lelki atyjára mindenik, kinek mindenkire volt egy-egy nyájas szava.

Hát önöknél milyen a világ? — kérdezte a lelkész. Nem én feleltem, hanem én helyettem más valaki, aki már volt itt a mi templomunkban. Ezt mondá az a valaki: »Mikor a kisujszállási templomban voltam egy vasárnap délelőtti istenitiszteleten, 50 embernél nem láttam többet Istenházában.« Majd a föld alá sülyedtem, orcám égett. Nem tudtam mást mondani, zavaromban csak enyit hebegtem: »Bizonyosan vásár-vasárnapja lehetett!« — Magamban azonban egy csak a jó Isten által hallott imát küldöttem föl egy pillanat tovatünése alatt az égre: Én Istenem, tartsd meg életemet s hűséggel szolgáló lelkipász-

tortársam életét — és erőnket, munkakedvünket, hogy mi is otthon a ránk bízott gyülekezetet — a te Szentlelked segítségével vezethessük vissza arra az utra, melyet kevesen vagynak, akik megtalálnak.«

Én azt hiszem, Kedves kisujszállási Testvéreim! már rá is léptek sokan közöttünk arra az utra; csak meg ne álljunk, hanem: Előre! — Hallgassátok azoknak szavát, kik tihozzátok szólanak Isten beszéde szerint, szívleljétek meg a »Szeretet«-nek (melynek e vidéken is hire van!) intéseit, tanácsait, hogy jó hírünk messze szálljon, legyünk hegyre épített Város, hogy az emberek látván a mi cselekedeteinket, dicsőítsék a mi mennyei Atyánkat.

Volna még írni valóm a 6 vagy 7 ezer lakosu nagyközség Bánfi-Hunyad iskoláiról, ott is voltam. A falu szélén áll a remek polgári fiu, felsőbb leány- és elemi iskola: 1200 tanulóval, 25 tanerővel. Gyönyörűség látni. A tudomány és nemes erkölcs melegágya ez, egész telep, pompás felszereléssel, berendezéssel. Ők tudják, hogy elvész a nép, amely tudomány nélkül való.

Végzem levelem. Nemsokára véget ér pihenésem, hol bizony a gond nem kerül egészen, a hegyek orma felet is utánam szállott ez a nagy sötét szárnyu, idegszállakkal táplálkozó madár.

Isten kegyelme legyen rajtatok, nagyjaitokon, kicsinyeiteken, kedves kisujszállási Testvéreim! Jó szerencse házaitekban az Ur oltalma befedezzen házaitekban s házaitekön kívül.

Hordozzatok szivetekben, miként én is titeket szivemben hordozlak, én atyámfiái az Ur Jézus Krisztusban, kinek kegyelme legyen mindnyájan tivéletek.

Szeretettel lelkipásztorotok:

Jádvölgy (Bihar m.) 1907. jul. 17.

Török Imre.

Aratás idején.

Különben sem nagyon látogatjátok a templomot Isten áldotta gazdag Alföldnek boldog lakosai, én magyar Testvéreim! Nem gyakoroljátok ti sem, Kisujszállásnak református népe, az esztendőnek egyéb szakaszaiban sem; most az aratásnak nehéz napjaiban még kevésbé. Amazt ti tudjátok: miért; vagy magatok sem tudnátok megmondani jó szerint; legfeljebb ha vállatokat vonogatva annyit mondanátok: Hát ez most már minálunk így szokás; — mert hogy amint most már kitapasztalhattam, minálunk magyaroknál — eddig azt hittem, csak falun, de látom városban is, mindent a szerint csinálunk, mi a szokás, hogy csinálják mások, ha jó, ha rossz az a szokás, az ahogy mások csinálják. Most némelyek elmaradoznak, vagy éppen egészen elis maradtak a templomból, hát maradjunk el mi is, így mondják, aztán elébb üres lett egy pad, majd öt, tíz, mignem e mi korunkban az egész templom csaknem egészen üres, egész esztendőn által. Ismét mondom; ti tudjátok atyámfiai, hogy miért; én nem is kérdezem. Hogy a nehéz munka idejében, az aratás napjain miért maradnak el, arra még hallunk okot. »Nem érünk rá; meg aztán nagyon fáradtak vagyunk; na meg vasárnap kell a munkaadónak munkást, a munkásnak munkát keresni; sürgős a dolog, a vasárnapot is fel kell használni.« Hát e dologban most nem vitatkozom; másféleképp akarok egy-két gondolatot elmondani. De annyit mégis megjegyzek, hogy amennyire a templomi közönséget már ismerem, nekem úgy tetszik, hogy igen csak azok vannak templomban most is, akik egész esztendőn által; akik máskor járnak, most is eljönnek; és akik az aratás idején nem jönnek, máskor sem igen jönnek azok, — kevés kivétellel.

Na de hát a tény megvan. Én azzal számolok. Számolok azzal, hogy a templomban nincs aki hallgasson bennünket; pedig a mi szavunkat hallgatni kell; nem azért mert mi mondjuk, hanem azért, mert Isten beszédét hirdetjük, a jót akarjuk, de nem a magunk javát, hanem a közjót. Tehát ha nem hallgatnak a templomban,

elküldjük írásban mindenekhez, amit mondani szükségesnek, jónak látunk. Ha netalán valaki így sem hallgat bennünket, nem olvassa el otthon sem az írásunkat, arról már mi igazán nem tehetünk, arról mi az Isten ítélőszéke előtt nem felelhetünk. De valakik szívesen fogadják az én beszédemet, szólok azoknak aratáshoz illő dolgokról; gondolatokat írok le, melyek az aratás idején lelkemben támadtak az aratást elkészítő jó Istenről, azután meg magunkról.

I.

Tehát folyik, vagy teljesen lefolyt az aratás, mire ez ujság olvasóink kezébe kerül. Arattunk ez esztendőben is, volt mit. Én azt mondom 's most is azt mondom, hogy az aratást a jó Isten készítette elő; némelyek pedig úgy vélik, hogy a természet járt a maga útján, a föld a természeti erők közreműködésével meghozta ez esztendőben is a termést.

Na már én a lelkemben jól érzem, hogy csak Isten lehet az, aki az aratásra mindeneket elkészít. De mert jól tudom, hogy e világnak jó része olyan prédikációszerű beszédet hallani nem szeret: nem fogok hozzá ilyen módon, egyáltalában nem is akarom bizonyítgatni, hogy van Isten. Legyen boldog mindenki azzal a meggyőződéssel, ami lelkében él; ha néki úgy tetszik, hogy jobb azt hinni, hogy a föld magától terem, hogy minden magától van: hát legyen úgy. De nem állhatom meg, hogy egy jóra való és józangondolkodású embernek (aki éppen most beszélget velem) egy ide vonatkozó megjegyzését le ne írjak. Azaz atyánkfia nevezetesen azt mondja erre: »Szoktam mondani T. uram az ilyen fajta embereknek: Ugyan ayámfia! Miért nem próbálsz meg, tedd le egyszer a földed szélére az ekédet, vajon megindul-e és szánt-e magától?«

Én egészen más formában és más dologról akarok szólni az olvasókhhoz. A józan észhez akarok beszélni és arról akarok írni, azt akarom megmondani nyíltan az én atyámfiaimnak, hogy miképpen megy neki a legtöbb ember az aratásnak. Azonnal meg is mondom: Káromlással,

szitkos, átkos beszéddel, Isten nevének undok szidalmazásával. — Most az Alföld népében különösen elterjedt rut káromkodásról akarok írni. Mert a káromkodás, Isten nevének a szidalmazása mindenkor undorító; de aratás idején, tehát akkor, amikor az áldást vesszük el, épen becstelenség, vagy esztelenség. Mert kedves olvasóim, vagy van Isten, vagy nincs Isten. — Ha nincs Isten: akkor bolond az, aki olyat káromol, olyanról beszél, vagy olyannal száll perbe, aki vagy ami nincs. Ha pedig van Isten: akkor meg becstelenség azt szidni, akihez bajunkban kéréssel fordulunk. Én ismertem olyan hitvány jellemű embert, aki képes volt meghunyászkodva segedelmet kérni attól, akit azelőtt mindig bántott, rágalmazott. De én azt hiszem az ilyen embert nemcsak én, de sokan, mint az emberiség sepredékét megvetik. Már pedig az Istennel nagyon sok ember így cselekszik. Szidalmazza, undok szavakkal illeti; aztán mégis hozzá folyamodik, ha bajban van. Hogy nem szégyelli önmaga előtt magát az ilyen ember!? Hiszen ha valaki hősködi, virtuskodik, hányja-veti magát, ne szoruljon többé rá arra, akit esze-veszette, vadul sérteget, bánt minduntalan, hanem ha volt kurázsija, míg jól ment dolga, legyen ereje meghalni, elpusztulni is Isten nélkül!

Bármikor is lenne okom, mert engem végtelenül bánt, elmondani a káromkodásról, amiket most mondok. De igazán annyi írni valónk van mindig az ujságunkban, hogy eddig nem volt rá hely. Meg aztán legalkalomszerűbbnek véltem aratás idején elmondani ezeket, amikor sokkal bántóbb az ellentét az áldásokat adó Isten jósága és a néki káromlással fizető ember hálátlansága közt. Ugy hogy én e dolgot nem tudom megérteni. Józan ész szerint az olyan embernek kellene leginkább Istenfélőnek lenni, aki a földön tölti életének legtöbb idejét; aki legközelebről érezheti, szemlélheti azt a nagy Istent; tehát a földművelő embernek; és mindenfajta emberek közt ez a legrettenetesebb istenkáromló. Továbbá épen az Alföldnek a népe lehetne leghálásabb Istenhez, mert őneki adott gazdagon termő földet; és

nincs a föld kerekiségének még egy népe, amely úgy tudjon káromkodni, mint a magyar. Az oláh, az a buta oláh tud még undokabb kifejezéseket találni beszédjében, mint a magyar, de ez sem az istenkáromlásban! — És ez fáj nekem, ezt szégyellem én halálosan! Hogy az a dicső, híresneves magyar nép, hajh régi szép magyar nép! — azzal a ronda oláhhval legyen egy sorban, a kit pedig a büszke alföldi nép úgy megvet.

Véreim! Hajdan a vitézségben, hadi nagy tettekben állt egy nép dicsősége. És akkor a magyar nép volt a legdicsőbb a földön. — De ma a műveltség ad dicsőséget, sőt életet is; a művelődni nem akaró, vagy nem tudó nemzet elveszett. Ettől félttem én az én nemzetemet. — A művelt népek nyelvében még szó sincs a káromkodásra. A nagy művelt népek: angolok, franciák, németek nem is tudnak káromkodni. — És hogy tud a magyar!? Még a gyermek is!? Jó érzésű emberek különösen uri és szelidebb lelkületű bármely rendű-rangu nők az utcára nem léphetnek úgy, hogy minden lépten nyomon kitéve nem lennének a legszörnyűbb botrányoknak, a mint írta is azt nemrég egyik helybeli lap, hogy t. i. az utcán egy uri társaság mellett egy ember olyan rettenetes istenkáromlást tett, hogy egyik uri nő sirva fakadt. Mert a mi embereink, különösen a legényje az Istent szidja fertelmesül, uton-utfélen; Istent szidja ha vigad, ha haragos, ha egymással találkozik, ha köszön egymásnak az utcán; az neki a köszönés, hogy káromolja az Istent. — Ha most arat, gondolom: köszönet és hála helyett istenkáromlással fog a munkához reggel, azzal fekszik le este, azzal sóhajt azaz mordul fel, mikor munkáját, az aratást majd bevégezi. — Hogyne, hiszen ez illik az emberhez! A barom úgy sem tudja ezt megtenni.

Nagyon szeretném, ha megtudnám magamat értetni az értelmes magyar néppel abban, a mit most még mondani akarok e szomorú dolog felől. Tudjátok-e magyar véreim, mi az igazi szabadság, a művelt keresztény ember szabadsága? . . . Hát nem az, hogy féktelenkedjünk, zabolátlanok, rakoncátlanok, vadak, durvák legyünk, mert

— ugymond — nincs már deres! Ezt úgy hívják, hogy szabadosság. — Az igazi szabadság pedig az, hogy az ember maga legyen ura magának, minden tettének; az hogy az ember ne azért és ne akkor tartózkodjék a rossztól, amikor azért a törvény ítélete sújthatja, hanem azért, mert becsületes erkölcsi érzése elundorodik az aljasságtól.

Már most azt hiszem, hogy mindenki tudja e városban, hogy talán a jövő évtől kezdve a város belterületén is a csendőrség fogja a rendőrség tisztét teljesíteni. Az a csendőrség semmi-némü botrányt nyilvános helyeken türni nem fog, mert neki nem szabad; tehát nem fogja elhallgatni az undok beszédeket, istenkáromlást sem; de irtani fogja tüzzel-vassal.

Én úgy szégyelném, hogyha népünket a fertelmes beszédekben, rettenetes, istenkáromlásban a csendőrség nádpálcája, vagy kardlapja némitaná el. Ugy szégyelném, ha az a beszéd menne ki majd közülünk, hogy nem hallani már káromkodást az utcán, mert fél a magyar a csendőr kardjától, nádpálcájától! . . .

Addig volt a magyar tiszteletre-méltó, míg csak az Istentől félt, de attól gyermeki alázattal, szive szerint félt.

Magunkról már majd csak a jövő számban szólok.

Nagy István
lelkész.

Elmélkedés egy költemény fölött.

A karcagi Kossuth-szobor előtt (Hát nekünk lesz-e Kossuth-szobrunk vagy valamely szobrunk valaha!?) — egy poétalelkű ember gyönyörű versét szavalta el. Szólt költeményében persze a nagykunokhoz. Régebben terveztem, csak most jutottam hozzá, hogy irjak e költemény felől.

A költeményben Kossuth Lajos édesapánk szózatot intéz a kunfiakhoz, a kun-néphez így:

Fiuk, az apátokat én vezettem,
Vérrel mentettük azt meg, ami van;

S apáink régi lobogója lengett
Felettünk a harc nagy napjaiban.

— — — — —
Azt hallottam, hogy fogyva — fogy a népem,
Kenyér után, hogy messze vándorol,
Más ég alatt már új hazája is van
A tengeren túl, Isten tudja hol.
Kiugrottam siromból s ide jöttem,
Órálló leszek ezen a helyen;
Kit erre visz az útja, nem eresztem,
Érckarokkal szívemhez ölelem.

Kivándorlóknak én vagyok az őse,
De más vitt ki s nem a kenyérdarab,
Hogy élhesetek s szabadon ti itthon,
Életfogytiglan voltam érte rab.
Óh mert nemcsak kenyérrel él az ember,
Egünkön ezredes a zivatar,
Ha minden bajtól megfutottunk volna,
Hol van most már s volna-e magyar?

Igy beszél Kossuth apánk ércajkával
ott Karcag piacán.

Levelet olvastam, Testvéreim! a tengerentúlról jött. 2 dollár a napszám — írják. Szép, szép! Akinek napszám kell, menjen s akinek a haza kell, maradjon! Mit ér nekem, ha kenyerem van s nincs hazám; csöröghet a dollár, ha fájón dobban a szívem. Mondják, hogy a kivándorlottakat, akikre én mindig a szívem nagy fájdalmával tudok csak gondolni, meglepi egyszer a honvágy az ugynevezett: nosztalgia s akkor vagy belehervad, vagy ha a jó Isten rátekint, hazaszabadul a keserves száműzetésből. Csak szedjed, Isten segítsen célobban! Ábri István, jó atyámfia naponta a 2 dollárt, csak szedjed, mi meg esszük itthon a fekete kenyeret; elhidd, jobban esik ez mi nekünk, mint máshol a fehér!

Kivándorlott Testvéreink! Ha már a mienkről nem zeng, Karcag piacáról szálljon át hozzátok, tenger habja felett, Kossuth ércajkának szózata, értsétek meg s csatlakozzatok a hegyaljai vidékről kivándorlottakhoz, kik nagy sereggel térnek most haza. Elébetek megyünk majd örömkönnnyekkel, mert elsiratni indulástokat nem volt erőnk, ünnepünk lesz akkor, s nektek is az leszen. Itthon ma szükség van minden magyarra, még a csecsszópóra is, mert ellenségünk több, mint kun-sági pusztán a porszem — s jól látja nagy Kossuth ércszeme: fogyva-fogy a nép, kevés születik, sok sirba megy, — egy

nagy része meg el messze vándorol; pedig-pedig szívet cseréljen az, aki hazát cserél . . . vagy tán jobb így mondanunk:

Ki eltudja hagyni Árpád honát,
Nincs szíve; csak bocsássátok tovább!

Beszél aztán a költeményben Kossuth apánk arról is, mit a »Szeretet« mostani számának címkéje magyaráz. A szegény s gazdag egymáselleni harcáról emlékezve, nagy haraggal szól a dicső ércalak:

Ne rázzon öklöt előttem az egyik,
Ne rázzon fejet előttem a más' . . .

Jaj! — nem testvére magyar a magyarnak, ellensége, érzem sokszor én is, fájó lelkeimmel el-elgondolom! Jaj, hova jutottunk! Egykor a nagy ur a szegény jobbágyot a szívéhez ölelte, a jobbágy bizalommal, tisztelettel nézett föl urára, a gazdagra. Ma? Megölnék egymást. Jaj, hova jutottunk? Megverte Isten keze ezt a nemzetet: A viszálykodás pogány istensége dobott közénk mérges maszlagot? — Hová jutánk? öklöt ráz az egyik, fejet a más. Egyik követel, másik nem enged s pusztul a haza s könyek görögnek végig érc-orcáján nagy Kossuth Lajosnak.

Irnék, irhatnék sokat arról is, Kossuth szózata nyomán, hogy nincs szabadsága a szegény magyarnak. Nem tartozik most ide, ez a lap más célokat szolgál. Eh, ide iktatom mégis Kossuth apánk biztató szavát a szabadságról:

Ne féljete, volt az már eltapodva,
Láncon sinlett bitók tövébe kint,
De a »sirásók« még haza se értek,
Már gyökeréből kihajtott megint.

Van sok bajunk — tudja ezt Kossuth szelleme is — de bátorító szóval felel ezernyi-ezer panaszunkra így:

Azt hallottam, hogy van tengernyi baj még,
Volt az mindég és lesz mindenkoron
Bölesőtöknél apátok nem mesélte,
Hogy milyen is volt az az én korom? . . .

Bizony-bizony Kossuth apánk, a ti korotok nehezebb volt s küzdelmesebb ezerszerre, mint a mienk, s mégis nagyobb, dicsőbb, boldogabb volt a magyar. Miért? Hazáját szerette, érte életét is kockára vetette. Ma? fut határaitól túl az óperen-

ciára! — Egymást is tudta szeretni. Ma egymás sirján szeretnénk táncolni. A szeretet fényes angyala mintha örökre eltávozott volna e földről. S volt a magyarnak, volt hite, imádsága . . . ma átka káromlása. . .

Csak sirj miattunk, csak sirj Kossuth apánk, ércszemed ontson könnyeket. . . Nézd sirva, hogy mi pusztulunk, veszünk, mint oldott kéve hull szét nemzetünk.

Vagy tedd össze imára érckezed s mondd el még egyszer, mint egykor Kápolna hantjain, mond el az imát:

Felséges Ur, Árpád népének Istene,
nézz alá csillagtrónusodról. . .

. . .S az Isten téged meghallgat s minket megáld.

Török Imre.

Adományok a tanyai harangra.

Lapunk áprilisi számában közzé tett adakozások kimutatása óta a következő adományok folytak be a tanyai harangra: Fodor Istvánné 60 fill. Csukás Ferencné 1 K. Kis Lukács és neje 3 K. M. Nagy István 2 K. id. Rázsó Sándor 1 K. Rác Lukács 4 K. Balog Albert 2 K. 60 fill. Kudlik Matyás 1 K. özv. ifj. Ari Imréné 1 K. B. Kovács Albert 60 fill. Kovács Lajos 60 fill. Polgár István 5 K. Molnár Lajos és neje Zsadányi Márta 1 K. Pap Ferenc tanító Karcagról 2 K. Kövendi Dénes lelkész 60 fill. özv. Vatai Ferencné 2 K. Rázsó István 2 K. Cs. Nagy Sándor v. gazda 2 K. özv. Bucsei Balázné 1 K. id. Kovács Ferenc 4 K. ifj. Z. Kovács István 4 K. Pethe Gábor 10 K. Harangszenteléskor gyűlt 18 K. 65 fill. Z. Kovács Katalin 3 K. id. Borsos Miklós 5 K. ifj. Borsos Miklós 5 K. Mészáros István 60 fill. Sz. Máté Albert 2 K. Pólya Albert 2 K. Krécsi Ferencné 1 K. Végh Gyula 2 K. N. N. (V. L.) 5-5 K. T. Varga Sándor 1 K. Bucsei Lászlóné 1 K. Pál Sándor gépész 1 K. Fodor Károlyné Farkas Zsófia 1 K. N. N. (G. K.) 2 K. özv. Szabó Gaborné 2 K. Balla Albert 1 K. Borsos Miklós 2 K. özv. Szilágyi Sándorné 2 K. Pólus Péterné 2 K. Nánási Lajos 5 K. Kis Gaborné 50 fill. Karikó Balint 40 fill. Bugyik Lajos és neje Biró Julianna 60 fill. Tóth Sándor 1 K. Bugyik Lajos 1 K. Sallai Sándor 1 K. Oros Lajos 1 K. Béres András 1 K. Béres Andrásné Fási Rebeka 1 K. Béres Erzsébet 1 K. Béres Julianna 1 K. N. N. (M. S-né) 1 K. id. Fekete Imre 1 K. Herceg Sándor 2 K. Finta Imre 2 K. Oros Lukács és neje 3 K. Szabó Gergely és neje 3 K. F. Nagy Imre 5 korona.

E kimutatást ismét azzal a kéréssel teszem közzé, hogy ha talán valamely kegyes adakozónak a neve tévedésből kimaradt volna, legyen szives Nagy István lelkésznel jelenteni. N. I.